

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Justa funebria piis manibus Serenissimi Principis ac
Domini, Domini Friderici, Per - incluti Marchonatus
Bada-Durlacensis Haeredis quondam Exoptatissimi, ...**

Eisenlohr, Johann Jacob

[Lauffen], 1732

[Text]

[urn:nbn:de:bsz:31-8655](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-8655)

נה

Emperate, Amici, à lacrymis! temperate quaeso! non est, quod lugeatis: fore enim spero, atque confido, ut suam mihi Deus conservet gratiam, cujus suavitate perfusus cœlestem ad aulam adspiro.

Audistin' vocem verè Christianam, Vocem, quæ digna Christiano, Christiano Principe dignior, dignissima FRIDERICO!

VIRI

Maximè Reverendi, Amplissimi, Plurimùm Reverendi, Nobilissimi, Clarissimi, atque Doctissimi,

Domini Auditores omnium ordinum Honoratissimi!

FRIDERICUM vobis sisto, Iethi intrepidum, FRIDERICUM mediis in terrorum fluctibus aureâ fruentem pace, FRIDERICUM non Nostrâ Serenissimâ, sed Brandenburgica Domo, asperrimum quondam Achillem Germaniæ, qui

Hostibus haud tergo sed fortî pectore notus

Sæpè expugnati primus stetit aggere muri,

qui gloriosius sibi ducebat nihil, quam victoriæ palmam pretiosissimo

A 2

siſſimo pretio, ſuo ipſius ſanguine redimendam, adeoque cū tri-
ginta ferè abhinc annis adverſus infeſta Bavarorum ſigna acerrimè
præliaretur, glande plumbeâ trajectus brevi poſt expiravit. Ad-
volabant Hippocratiſ Pulli ad ſaucium, medicam allaturi opem:
quo ſe ipſi vertant, hærent: hæret lingua: linguâ titubante
muſſitant: Actum eſt de Illo! moriendum! Quo quid triftius
nuncio? Perturbari verò Fridericum? trepidare metu? Falleris!
Nihil inquit meis eſt acutius doloribus; quid verò? An non
iidem meæ vitæ abrumpunt ſilum, eoque transferunt, ubi *nec*
morbi, nec luctus nec anxia cura ſollicitant miſeras trepidâ formidine men-
tes, ſed eſt ſecura quies & nescia vita ſenectæ.

Appello, Auditores, ad veſtram Ipſorum conſcientiam, quid
animofius obviam it, minaciſſimo illi terrorum regi, quam in
vulneribus JESU. defixa infertaque fides? Quàm facili negotio tru-
culentus hic Siſera ad pedes amplectentium vitæ Principem abjectus
proſtigatur? Sed quid Amici Morientis à Medicisque deplorati?
Hoc uno ictu ferè exanimæ omnes: nil niſi flere lubebat: ſuum
ſibi Dominum eripi lamentabantur: ruebant in amplexus in o-
ſculaque: migrabis hinc, O PATER? nos orbos nunc relinques?
Orbos! Orbatur Fridericus *πληροφορία, παρρησία, ὑποστάσις?*
Dicam uno verbo: fiduciâ in Deo? Non cadit fidei Heros, ſed
ſtat, conſiſtitque fortiffimi militis inſtar, inſtar petræ ad creber-
rimas fluctuum percuſſiones immotæ: Temperate, Amici, à
lacrymis, temperate quaſo! ajebat moribundus jamjam, non eſt,
quod lugeatis: fore enim ſpero, atque confido, ut ſuam mihi
Deus conſervet gratiam, cujus ſuavitate perſuſus cœleſtem ad Au-
lam adſpiro. Stetit Deus ſuis promiſſis, non ſivit dono gratiæ ex-
cidere *Fridericum*, quin eū membra jamjam ſolverentur frigore,
in turbine lethi jactatum ab ignitis Satanæ telis virtute Spiritus
Sancti ad præmunivit, ut unione corpus inter animamque diſſo-
lutâ, ſacrâ lauro redimitus medio in Cœlitum choro gaudio
triumphaverit.

Satis diu multumque desolatus fuit *Fridericus Brandenburgicus*. Quid? Annon & nostra ora, sinusque permadeant lacrymis? O *funestissimum diem!* gravitate doloris percussus alterâ vice exclamo: O *funestissimum diem!* Dies vigesimus sextus Martij, quam funestus fuerat Domui Brandenburgicæ, tam Nostræ etiam Serenissimæ, nobisque omnibus, qui miseri, qui calamitosi, qui, ubi pedem figamus, incertissimi. Respice, O Deus! jacentes! miserere sortem nostram, quâ acerbius nihil. Intendite, obsecro Auditores, ingenii nervos, quid jacturæ datum sit, perpendite. O utinam digito compescere liceret labella! Ast loquendum est: loquendum? vociferandum? vociferandum? palam vociferandum, occidisse Phosphorum, qui lætitiæ diem nobis portare solebat! Commonstrate mihi Paradisi Florem Marchici, odores gratiæ latissimè fundentem. Nusquam ille apparet. Ubi CAROLI Marchionis Pupilla? infossa terræ absconditur. Ubi Vita MAGDALENÆ QUILIELMINÆ? mortua est. Ubi AMALIÆ Portus? factum est naufragium. Ubi Nobilissima BADENSIIUM Gemma? Periit. Ubi Aurea illa, cui tot incumbabant Principatus, Columna? Diruere fata. Ubi Clericorum Spes, Illustris Ministerij Politici omniumque subditorum Sacra Anchora? Hic animus, hîc lingua, hîc membra cuncta deficiunt. Proh Deum immortalem! Ist hæc in uno FRIDERICO, Principe Nostro Hæreditario perdidisse nos omnia! Heu damnum irreparabile! Horreo! gelidusque currit ima per ossa tremor! Sed peccata cum nostra, tum publica: hæ, hæ glandes Pientissimum Principem transfixerunt, exanimarunt, è medio terrarum sustulerunt. Quæ ad divina judicia justorum trepidat prudentia. In sinu gaudeat mens impia! Adesdum Pietas! Tu, Tu in fletus solvere. Et quis Vestrûm est, Spectatissimi Auditores, quin & suo ipsius & Marchicarum ditionum ingemiscat malis? Egresso è finibus humanæ vitæ FRIDERICO, qui hujus perversitate seculi propemodum

confectos refocillavit usque adeò, ut vel solâ recordatione tam Sancti Principis ad spem solidæ felicitatis revivisceremus. Patet nostrarum, quas jam effudimus, querelarum justitia.

Emergamus squalore luctus, regressi ad Friderici Brandenburgici memoriam, qui lacrymas, doloresque Amicorum Summi Numinis voluntati involvit, suum verò animum ad astra prope-
rantem vitæ optationis expectationi consecravit. Pari sese ratione divino regimini mancipaverat *Badensis* FRIDERICUS: Provoco ad omnes qui astitere Moribundo: nihil cum tremore dicere: non rapi ad mortem, sed ire, sed volare quasi remigio alarum, non fata plangere præcocia, non opes, non Amplissimos Principatus: Contrà ea ridere ridendas mundi pompas, Vanitates, irritamenta: Summa votorum non nisi beata *ἀνάλυσις*, dulcissima summo cum Deo societas, oscula Sponso animæ figenda, in bonarum mentium Collegium cooptatio: O dies malos, exclamabat, malos, malos inquam, quos agimus in corruptela hujus carnis, substantiâ Sarcinâ corporis corruptibilis, inter tot & tantes tentationes, inter difficultates tantas, ubi Falsa Voluntas, nulla gaudij securitas, timor torquens, cupiditas arida. Ecce quàm malos dies! & nemo vult finire illos, sed rogant homines Deum, ut diu vivant. Quid est autem diu vivere, nisi diu torqueri? quid est vivere diu, nisi malis diebus addere dies malos. Mali sunt hi dies, & eò peiores, quia diliguntur. Sic blanditur hic mundus, ut nemo finire velit malos dies. Illa demùm vita & æterna est & beata, cùm resurgemus & regnabimus cum Deo, ad illam adspiro. Hæc cum Divo Augustino FRIDERICUS ipso vitæ sub fine labantis. Mitamus igitur lacrymas, tripudiante, atque exultante in Deo FRIDERICO, dolori nuncium remittamus, FRIDERICO velocis aquilæ instar, justitiæ ad solem evolante, cum epigraphe: *Terrena sordent.*

Sordeant? Mascula vis animi! Stupeo. An igitur metuendi potiturus sceptri, quem futurum *Patriæ Patrem* circumfluebant turba

ba

ba hominum, clientelæ se devotentium splendores hosce adeò floccifacere potest, ut *Τὸ βοβερῶν βοβερῶτα* illud, quod *extrema linea rerum*, quod *sceptra ligonibus æquat*, ambabus, vultuque hilari excipiat velut hospitem omnium gratissimum? Odiosum, odiosum est, Auditores, amplexari mortem, naturæ, non fidei, improbis, non probis. Nam qui verbo sati veritatis genus ducunt olympo, in olympo, imò supra polum in *Τῷ πᾶσι* isto jucundissimo, ubi exaudiuntur *ἄρρητα πρῆματα*, & *ἀδεγὰ* videntur, non heic locorum suum inhiant, quærunt atque inveniunt Diadema, gloriæ fastigium sui in despicientia, in tenebris lumen, ortum in occasu, in funere vitam. Nonnè istuc est, in se damnosam mortem in lucro deputare luculentissimo?

Augustius quod mortalibus habetur, quod grassantibus ad gloriam, atque apicem dignitatis permultorum stetit sanguine. Eminentix id atque prærogativæ FRIDERICO Nostro sola ex Natalium affluerat felicitate. *En Divum à Divis, à FRIDERICIS FRIDERICUM! En Marchiones Inchyte Domûs Badensis ovo prognatos eodem, sanguinis Regij Nobilissimos Traduces!* Ecquis verò eâ de re dubitavit unquam? Enarrare igitur in vulgus nota, supervacaneum: Ultrò, ultrò *ὑπερχῆς* istud admirantur & agnoscunt, quos Purpura ornat, sæpissimè prædicarunt Romani, qui floruere Imperatores, per affinitatis sanctissima jura connexi, innexique. Quæ causa quoque est, cur in *Badensium facie Principum* imago *Regalis prorsus resplendescat*, Nostrum verò *Imperiosa Majestas à FRIDERICIS Atavis, CAROLO* què *Augustæ Gravitatis Genitore insita reddiderit orbi Venerabilior.*

Dixi multa, magnaque: majora supersunt. Tremulâ constat luce coruscare lampada, nisi illam perpetuò animaveris, pinguitudinem olei affundendo. *Stat fortuna domus & avi numerantur avorum.* Vah! quantum jubar! Quicquid verò est illud, umbra, tenebrisque densissimis obtegitur, atque ut, quod res est, fatear, obscu-

obscurioribus fortis infimæ natalibus adæquatur, nisi lumen ejusmodi natale die, noctuque virtutis honore nutriatur. Nam si laudes aliquem, quia generosus est, parentem ejus laudas: si vero, quia dives est, fortunæ hoc debetur: si eum laudas, quia bonis artibus sit doctus, & valdè eruditus in togatâ & armatâ scientiâ, quantum homini licet, tum ipsum Virum laudas, non aliena. Nascendi claritate excelluisse *Friderici* dicuntur, sed non æquè omnes doctrinæ vitæquè puritate. *Fridericum* Barbarossam crudelitatis absolvere renuunt Historici, saltem qui spiritu afflati Pontifico ridere buccis alienis ac loqui consueverunt. Sub judice lis isthæc sit, spiretque, nec per me unquam exspiret. Id certum, non defuisse *Fridericos* vitiorum maximè insignes maculis.

Quàm exactè Nostri mores *FRIDERICI* natalium amplitudini respondere! Namque ut nihil, aut pauca tantum de eo dicam, sæpenumero, quæ intus lateant, per oris decorem prodii, neque rarò corporis formam animæ nobilioris illud incoletis indicem esse, non secus, atque succi præstantioris in malo Punico delitescens corticem adspectu jucundissimum; Speciei verò elegantioris dotem Sibi jure quasi avito vindicasse *FRIDERICUM* ab *GEORGIO FRIDERICO*, vultûs adeò venusti Principe, ut nihil supra, Nostrum sanè vix ullus fuerit, qui ignoret, qui non ipse oculis usurpârit, ad quam venustatem *FRIDERICI* Principis mores omnes valuerint, quanto lepore Attico Ipsi os affluerit, quo quid facilius, quam se hominum insinuare animis? Præsertim si accedat variarum apparatus doctrinarum. Nostrum enim per omnes excoluerant artes Veneranda Heliconis Numina, videbaturque anima *ERNESTI FRIDERICI* expolitior in Hunc quasi revoluta. Quàm immortale verò Musarum Decus *Ernestus Fridericus ille*, cùm superesset, exitit?

Portentum

Portentum ingenij nullum quo vastius æquor:
 Ille animus capere, & cuncta tenere potens:
 Cui Musarum omnes scopulos superare & in ipso:
 Vertice Parnassi sistere posse datum:
 Atque omnem Doctrinæ absolvere, qua patet, orbem.
 Plurima dona Virum desuper astra locant.
 Phœnicem orba suum plorabat Marchia ademptum,
 Et novus ex Cinere hoc an mihi surget? ait.

Novus, novus prodierat Phœnix, Isque, in Quo celebrando sumus occupati, FRIDERICUS. Majora fide ne fari me suspicemini. Qua enim ab admiratione uti emergatis statim faxo. Cogitate quæso, Auditores Eruditissimi, cogitate illos Artium atque morum Magistros, *Principi* in ipso ætatis flore constituto affixos! Vah! Quam generosa probitas! Quam exuperans *Virorum* prudentia! Quantæ Parnassi ac totius Orbis Literati Delicia! Palma fuerat in medio posita, sed prærepta nulli, singulis quippe non dignitate quidem pari, industria tamen, scientia rerum, Consiliorum acumine conspicuis. Demiramur eo nomine *Uxkylios*, *Wallbronnos*, *Eckardos*, *Cellarios*, *Demleros*, *Zachmannos*, *Burcklinos*, dexteritate suum ad præclara quævis fingendi *Principem* diu noctuque pro cujusvis sparta demandata confertantes. In hisce triumphabat *Princeps* velut omnium Epitome Doctrinarum, multo magis, quàm in capta Regina Amazonum, Hippolite, Theseus. Ego verò istorum in laudibus operosus esse nolo; Quas quis exhauriat? soli inferre lumen stolidissimum. Id nunc operam do, ut in Galliam atque ad Gallos potiùs meæ vela orationis ferantur. Cecinerant tum temporis in Gallia par Nobile Gallorum, eorundemque cantus ferè universum impleverat orbem. Media in Gallia Germanus quidam florebat, *Germanis* verè *Germanus*, *Germanissimus* itidem *Gallici* *idiomatis* *Magister*, in formanda pube Germanica,

ca, quæ summo loco, ad summaque omnia nata Lutetiam confluerat, inde ac XL. annis occupatissimus. Quàm illustre nomen! Nomen *Germanus Brisius*, cujus laudem ne putet quis Vestrûm emorituram esse: Nam hic ipse est, qui totius Europæ Urbem (: Unam si Constantinopolin excipias:) magnitudine, frequentia hominum, palatiis superbam, maximeque æstimandam, caput illud ac Regiam Galliæ, quâ de modo injecta fuit mentio, Lutetiam, stilo nitidissimo, & prorsus singulari adcuratone depinxit, omnium Doctiorum applausu exceptus, maximâ quoque ab Rege, ejusque Ministris Status gratia inita. Equidem jam ante *Noster* rudimenta posuerat in sermone Gallico, imò é Germania ad Gallos adventarat Gallus: Nihilo tamen secius reformandum, ac velut recoquendum sese illi dedit Magistro, ejusdemque operâ tantam fuit adsecutus maturitatem, ut *Gallis Gallus* in ipsis Galliæ visceribus exortus esse videretur. Habebat igitur in Germano Gallia puritatis Galliæ Restitutorem, *Priscillianum* quendam *Casariensem*, vel *Catonem Grammaticum*, qui posterior *Romæ* nobili sanguine *Cretos* docuit, tantumque sibi comparavit nominis, ejus ut in laudem sequentes versus Canerentur:

Cato Grammaticus Latina Syren,
Qui solus legit, & facit Poëtas.

Sic & nos *Germanum Brisium*, *Gallice*, *Germain Brice*, *Abbatem* hocce elogio dimittimus:

Germanus Brisius Gallica Syren,
Qui solus legit, & facit Gallos.

Accedamus ad alterum Lutetiæ fidus, *Cevalerium* puto, *Gallice* *Mr. Chevalier Societatis Scientiarum* socium per universas Galliæ oras *Celeberrimum*, quem ubi *Gallia Archimedes* dixerò, i. e. in *Mathesi* omnibus absolutum numeris, nulla sanè via aberraverim. Decantavit illum *Auctor libelli: Séjour de Paris* inscriptus. Is verò apex honoris erat *Cevale-*

Cevaleriani, quod *Ipsum Gallie Solem*, Potentissimum suum Regem Disciplinæ luce collustrandi copia ipsi data fuerit. Patet Cevalerij præstantia. Quà *Noster* plectus FRIDERICUS Sibi illum adsciscere Præceptorem animum induxit, inprimis quod militarem ad Architectonicen attinebat, hunc nimirum præcipuo ornamento esse Principibus Viris ratus: Quo in studio quos Ille fecerit progressus, instar omnium Cevalerius est testium, qui *Discipulum ob agendi & cogitandi solertiam* sibi Doctori sæpius adæquare non dubitavit.

Dum hæc enarro, dilabitur oratio mea ad Icones istas in Palatio Regio splendidissimo, quod Gallis dicitur *le Louvre*, magna diligentia asservari solitas; Sed Corinthum hanc nemini nisi summo genere prognato adire licet. Stupebant veteres ad illa Orbis miracula, Pyramides Nili, turrim Phariam, muros Babylonis, Templum Dianæ Ephesiæ, sepulcrum Mausoli, Colossus solis apud Rhodios, simulacrum denique Jovis Olympici. Verum & Icones Gallicæ stupidum detinent spectatorem, detinent sumtus incredibiles, cum una supercurrat summam triginta imò etiam quadraginta Librarum Gallicarum millium, detinet summa Inventoris sagacitas, ut nihil divinius ars humana potuerit confingere. Non enim tantum sunt simulacra Iconica, sed castella potius communita, Vallis, propugnaculisque velut contra impetus hostium circumjecta, singula spatiosis in conclavibus collocata, faverrimeque exsculpta adeò distinctè Urbes repræsentant, ut domus augustiores nullo queant notari negotio. En miraculorum congeriem! Septem olim numerabantur miracula; Hic multo plura, centum & quadraginta, ni fallor, in quibus ubi hæreas, universæ Europæ loca munitiora oculis exposita adparent. Ad istas Icones fabricandas præ ceteris *Noster* callebat FRIDERICUS, quippè quarum ideam proprio Marte sæpiusculè adumbrarat, adplaudente Cevalerio, atque Imperio Romano militiæ per-

ritissimum in circumfidendis atque expugnandis oppidis quàm acutissimum Heroem ominante. Speculentur alij signorum ortus, alij Naturæ investigent mysteria, Theoria aliis Vana in Mathesi allubescat: quam sapienter autem suum *Noster* studium conformaverat Cevalerij ad præcepta, quem haud immerito cum *Endoxo Gnydio* comparaveris, qui primus Geometriæ rationes, difficilesque demonstrationes per sensum, atque instrumentorum exempla edidisse perhibetur, conviciis id propter sed iniquis à Platone verberatus, quod Geometriæ sustulisset dignitatem, à cogitatione, ac rebus incorporeis ad ea, quæ sensibus perciperentur, declinando.

Videor oblectasse Vos, quæ in Arce Regia Parisiensi posita sunt, Iconibus. Sed majori vobis, aliisque voluptati erat FRIDERICUS, Iconica Musarum Imago, Deliciumque. Perspectè enim doctæque sapiebat *Juvenis*, ut non solum aures Potentissimorum Gallia & Britannia Regum, quorum congressu, atque affatu blandissimo sæpius dignatus, FRIDERICI laudibus personarent; Sed Ejus quoque Nomen ferè per universam Germaniam, imò Bataviam quoque permanârît. Cujus famæ raritate excita Domus Austriaca, ad spem *Herois Badensis*, qui Romano Imperio olim esset præsidio, exsurrexerat, scilicet *Friderici VI.* refricabatur memoria, ante quem nulli mortalium virtute aut armis, itemque sagacitate bellica fuere unquam. Superbiebat hoc Duce Bellonæ Frater. Quanti fuerat Idem Suecorum Herculi, *Gustavo Adolpho*? Quis murus Turcas adversum? Quod Gallia fulmen? Stupebant Hunc omnes velut alterum Scipionem Africanum, qui annum agens decimum septimum ductus in castra, circumventum ab hostibus Patrem liberavit, qui mortuo in Hispania patre, cum omnes id bellum refugerent, spontè se obtulit, natus annos 24. ubi Carthaginem novam uno die expugnavit, Asdrubalem superavit, Masinissæ nepotem in bello captum, Avo remisit,

misit, Syphacem regem vi cepit, Hannibalem ex Italiâ accersitum superavit, Carthaginemque Romanis fecit tributariam, reversus Romam triumphavit, Antiochum sub jugum misit. Ita me Deus amet, non paucioribus Illustribus palmis fuerat FRIDERICUS VI. Dignitatis verò Auditores Ornatissimi ea ipsa *Atavi* vestigia instituturum fuisse FRIDERICUM *Abnepotem*?

Verum enim verò quamvis in aciem campumvè nunquam prodierit FRIDERICUS Noster; multum tamen, satisque depugnatum fuit: incruenta bella debellata: Nerone ferocior caro subacta: Cupiditates, affectusque animi aliquantò tumultuosiores in ditionem *Principis* concesserant, ut fere in Ipso ἀπάθεια stoica sese exseruerit. Pietatis namque ac Virtutum simulacra, simulacra autem? Imò ipsissimæ Divi FRIDERICI MAGNI Virtutes in *Nepote* clarissimè deprehendebantur. FRIDERICUM verò MAGNUM! Dii manes! Vos, vos obtestor, an quid Illius FRIDERICI Manibus sit Sancto Numini gratius? Qui cùm auras traheret vitales, petræ fuerat consimilis, frangenti fluctus scandalorum: aut soli fortean, qui semper constabat, cum sole supra terram emeretur, non obfuscatus fumo tribulationis, non errorum non cupiditatum nebulis, sparsâ luce gratiæ æqualiter in omnes, ubivis se divinæ conformans voluntati, non sibi; sed Deo, non Deo soli, sed aliis quoque vivens. Ante omnia tamen, atque ante omnes Deus, curaque Religionis. Id quod præcipuum, gaudentium in Republicâ Majestate ornamentum. Undè Camillus apud Livium; *Intuemini, inquit, horum deinceps annorum vel secundas res, vel adversas, invenietis, omnia prosperè evenisse colentibus Deos, adversa spernentibus.* Hinc viperino morflu pejus averfatus fugerat pestilentem illorum doctrinam, qui necessum esse pernegant, interiori animi affectu pietatem amplecti, sed sufficere umbram, sine nucleo corticem, ἰάφης κεκοιµένους, si pietatis species, & qualiscunque divini Numinis metus ad retinen-

dos in officio, & à sceleribus Rempublicam turbantibus prohibendos cives inculcetur, quid autem reverà credat Princeps, parum referre: Ante omnia optandum Principi, ut pius videatur, non ut sit. O vocem verè Diabolicam! Superis, hominibusque ingenuis exosam! Imprimis FRIDRICO M. æquè ac *Nostro*, qui Machiavelli *Φλυαρίαις*, impietatisque seminibus rejectis, sincerissimo ex animo pietati studebat, præterea odio plus quam Vatiniano flagrans adversus religionis Aulicæ amasios, aut lustriones potius, quæ omnis mali origo, aularum præsentissimum exitium, ad nequitiam, ad omnis generis turpitudines fenestram aperiens, atque ut paucis multa complectar, via ad *ἀθεύτητα*, profligatissimumque Atheismum maxumè prona. Qui ubivis est, nusquam est, velut mero gravis titubat, sine Deo, sine religione nil nisi indecora, in dextrum & lævum latus vacillatio. Hem miseros homines! *Φάσκοντες εἶναι σοφοί, ἐμωράνθησαν*. Confutare Vertumnos istos jam non est animus, nec vacat, nec prodest Auditorio huic, quod à levitatis vitio abhorret, ac doctrinis sanctioribus in concione Evangelicâ personantibus album calculum jam dudum adjecit; Sed regrediamur ad Divum FRIDERICUM Nostrum i. e. *Pietatem ipsam*, qui verbi divini oracula ut humum generosam metallis, ut auri feraces medullas, argentique venas perreptaverat, atque rimatus non decies quater, exemplo *Friderici* III. Cæsaris olim Augustissimi, sed quadragies, sed vel sex centies, nec succensebat isto ex verbo meliora submonentibus, præter morem altissimo in dignitatis gradu collocatorum, quibus fermè nihil insolentius, nihil gravius esse solet, quàm ferre Catones: Plerumque enim opinantur, sibi palpam obtrudendo ipsis, versari sese extra aleam reprehensionis, itaque supra hominum judicia esse positos, uti supra alios omnes. Alienum istorum ab opinione fuisse patet FRIDERICUM, suæ quippè infirmitatis, suæ mortis, urnæque nunquam immemorem, aurea ista sententia Appollinis: *γινῶθι σεαυτὸν* clavis quasi traba-

libus menti infixæ, speculo itidem divinæ legis haud mendaci quàm sæpissimè inspecto, totamque adeò vitam ad præscripta Verbi non secùs ac Israëlita ad motum nubis composuit FRIDERICUS. Hoc cibo animæ reficiebatur, quoties onere solitudinum marcescebat: Hocce spiritûs gladio prælia inibat contra oppugnationum machinamenta & astus inferni Goliathis: Hâc scala nitebatur ad Deum, præmiaque amplissima, strenuis Numinis cultoribus reservata.

Cælum enim, cælum volebat cum Melanchtone. Nec mirum. Irruere montes mali. *Ætatis floridæ Princeps*, sed ut ingenio, ita variis afflictationum generibus *senex*. Parum aberat, quin insolabiliter doleret de *Conjugis Pientissimæ ac Lectissimæ* malo inenarrabili. Proh Deûm atque hominum fidem! Mens erat in querelis tota: suspiria cum singultu, nil nisi lacrymarum imbres exiciebat, quæ in sinu, in brachiis habebatur unica, quæ tacitâ dulcedine FRIDERICI mentem implere edocta. Cætera transco. *Fridericos* autem *Badenses* amarissimis casibus nullo non tempore divexatos clamitant Historiæ. Revocate vobis, Auditores, in mentem sortem asperrimam *Friderici I.* non solùm propter jus suum radicatum in ditiones Austriæ amplissimas, sed & earundem jamjam aliqualem occupationem *Austriaci* dicti. Vah! quantæ spei Princeps *Fridericus* hic erat! Ad quod excelsum gloriæ & Majestatis culmen adspiraturus credebatur ab omnibus. Totius sanè Germaniæ oculi in Eum erant intenti. Hinc *Cunradinus*, ultimus & infelix ille Sueviæ Dux, cùm Regnum Paternum ab Carolo Andegavensi, obstetricante Pontifice Romano, vi & præter omne fas ereptum, armis sibi vindicandum præsumisset; Ante omnes Germaniæ Principes ac Heroas *Fridericum Austriacum* sibi eligebat comitem, firmissimè persuasus, Hoc tanto Duce, omnia præclare, omnia feliciter, fortissimè omnia cessura. Ast tam pio tam legitimo voto proh dolor! eventus respondebat minimè.

mè. Vix enim ingressi Hi Heroes planè incomparabiles Regni Neapolitani fines, post signa Auspiciis sinistris collata, non suâ quidem culpâ, utpote qui hostes jamjam fulminis ad instar usquequaque prostraverant dissipaverantque; sed nimia atque inordinata militum suorum deprædandi cupiditate in fugam tristissimam conjiciebantur, ex quâ per mare per terram passim volitantes, quo se vertant inscii, detestandâ Parasiti cujusdam Romani perfidiâ retracti, Neapolimque Regni Metropolin abducti, inexorabili fato cruentas in manus Hostis mitescere prorsus nescii incidebant ubi juxta execrabilis Oraculi illius Vaticani tenorem: *Vita Cunradini, mors Caroli, mors Cunradini vita Caroli!* Ambo unâ exemplo inter Christianos hæctenus inaudito, in foro Neapolitano infami Carnificis ense capite truncati sunt Anno MCCLXXIX. Quis, quæso, injuriâ Principibus hisce Optimus, maximè *Friderico* illatâ commotus etiamnum non exclamet: O utinam ex his cineribus quondam exurgeret ultor! Sed ecce! Oculus Dei omnium malorum, præsertim Pupillis illatorum accerrimus vindex, innocentem atque inæstimabilem Hunc cæ sanguinem elâpsis vix 14. annis in perfidis Gallis istis severè fatis ulciscébatur, per famosissimam illam lanienam, quæ Vespera Sicula vulgò audit, ubi Anno videlicet MCCLXXXII. omnes omninò in regno isto pro lubitu debacchantes Galli, ipso Paschatos Festo, dato sub vesperam signo, internecioni dati sunt atrocissimæ, adeò ut per totum Siciliæ regnum, tum temporis cum Neapolitano jamjam conjunctum, ne unus quidem vivus evaserit, & quod procul dubio magis mirandum, quamvis juxta tritum illud: *Lupus lupum non devoret*; Factum tamen, ut si qui Monachi ex Gallia oriundi in Monasteriis Siculis fortean deprehenderentur, absque ullo vel Ordinis vel fraternitatis habito respectu, ab reliquis Monachis canum ad instar prostrati, adque stygias umbras justissimo Dei judicio detrusi fuerint. Revocate, inquam, vobis, Auditores,

Frideri-

Fridericum illum in memoriam, qui infausto Amicorum consilio cum Vicino Sceptum Bohemicum ambiente consociatus, proscribatur à Patrio solo, à fortunis, à Majestatis throno, imò à spe omni restitutionis extorris. *Friderici* verò *Magni* ætas, quid nisi malorum cumulus maximus? spirabat hostis Sanguinem, bona, ruinam, internecionem. Spissè atque vix unquam pervenerat ad pacem *Pacificus*, inducias potius dixerim, pacemque temporariam, nec cessantibus nec sublatis belli causis. Ecce rectum ac immotum animi robur, verè *Magnum Fridericum* non elatum externis aut fortuitis rebus nec depressum. Neque *Nostrum* adversa ruebat fortuna. Impulsu venti licet prematur ignis; fortius tamen inde accenditur sursumque erigitur. Et FRIDERICUS, quamvis diversâ calamitatum mole aggravatus, subindè non nihil conturbaretur; majori nihilominus exindè inflammatus claritate vehementius ad Deum elevari solebat. O mala optuma! O infelicitates felices! tanti boni fecundissimam matrem! Cùm universus orbis moriente Christo densis involverentur tenebris, Dionysius Iudex in Arcopagitarum Senatu Primarius æque ac famosissimus censuit, non aliundè nisi à moriente Deo prodigiosam illam mundi *μεταμορφωσιν* oriri potuisse. Undè exclamasse fertur: *Aut Deus nature patitur, aut mundi dissolvetur machina.* Hinc prædicante postmodum Athenis Paulo & asserente, Christum, quo expirante obscuratus sit sol, Deum esse, verumque mundi Servatorem, ad ejus cognitionem haud obscuram brevi temporis spatio pervenit. E tenebris itaque tradita fuit Theologia, è tenebris verum fidei lumen affulsit Dionysio. Id ipsum hodiè etiamnum videas permultis usu venire, qui quidem cognitionis Dei lumine collustrati, affluente tamen felicitate oculos vix ad Deum tollunt unquam. At tribulatio repertorium Oraculorum, inventariumque cognitionis Dei jure meritoque habetur. Quotidiana etiam condocet experientia, nunquam nos solidius majorique cum reverentia Sacro-

sancto de Numine sentire, quàm intra adversitatum tenebras trepulantes atque sepultos. Quæ cum ita sint, tantum abest, ut averfatus sit mala FRIDERICUS, ut lubentissimo potius animo exceperit ista, præsertim cum ipse haberet exploratum, hâcce se viâ quàm certissimè deduci ad Christum, quippè quo maximè delectabatur *Moribundus*: Vestigia nimirum *Friderici*, Electoris Brandenburgici legenda sibi putabat, qui vicinus morti nil nisi vulnera nil nisi obitum Jesu loquebatur. Pari & *Ille* fiducia misericordiam divinam meritis atque satisfactione Christi adquisitam complexus, adversum conscientiæ pavores in salutis illo Auctore causâque imperterritus recubuit ac quievit, exosculando gratiæ alas, extensa brachia Jesu, omnis boni scaturiginem, pectus Jesu, labia Jesu, nuncia pacis, oculos Jesu, duces in cœlum, guttulas sanguinis Jesu, commune illud agrarum mentium asylum, crucem Jesu, velut augustissimum triumphum, sepulcrum Jesu suæ Arrhabonem ἀνασάσκω. In ore Jesus, in corde Jesus, omnia Jesus. Nolebat igitur amplius Scyllam inter Charybdimque navigare, desiderio Servatoris Optumi abreptus adamabat non largiores annos, non ditionum hæreditatis jure adeundarum possessionem, sed nullo perituram ἀπο θανάτου cum Jesu, ipsâ suavitate, Cœlitum curis de omnibus triumphantium laxamento. Suo potitus nunc est voto, potitus hostium, potitus pacem FRIDERICUS potitus regno, potitus, quem anhelavit Jesu.

Ecquis FRIDERICO fortunatior vivit! Borussia Rege *Friderico* iter aliquandò longinquius ingresso, vi amoris percussa Conjux non poterat se continere, quin suis factis hæc infereret verba: *Hoc die Corculum meum emigravit*. Nisi me fallunt omnia, id lugubris lamentationis passim auditur, FRIDERICO Principe sub umbras mortis profecto. Suspirant *Corculum suum Serenissimi Parentes*, Suspirant *Pupilli*, suspirant omnes, quibus FRIDERICUS Noster fuit in deliciis: Cui autem non fuerit? Eben *Corculum Nostrum*

strum hinc emigravit, nec unquam in hanc mortalem vitam ad nos rediturum!

Atquæ ita *Iusta Funebria piissimis Manibus*, FRIDERICI Principis debite *Συμπλατέας* ac perpetuæ memoriæ ergò à me persoluta; quæque de *Fridericis Badensibus* memoratu digna extant, stylo non quidem prolixiore, veritatem tamen spirante in medium prolata. Non tædet me operæ, non pœnitet in *optimè Meritum de probis omnibus* animum præstitisse memorem, rudiori quidem Minervâ: Satiùs tamen erat, obsequi aliorum mandatis, satius tamen aliquid, quàm dixisse nihil. Feci, quod potui: Si quid melius proferre in medium sciant alij, in Concionem hanc ascendant, cedam loco, palmam lubenter concessurus. Tibi, optime *Dalere*, Venerandæ hujus Synodi Præses, gratiæ debentur haud exiguæ, cujus nutu atque singulari humanitate permotus Panegyricum hunc conscripsi, Deo autem adspirante peroravi. Quod justum erat, indixisti, pium sanctumque negotium. Non est, quod cures censuras quorundam, vitio Tibi vertentium, quod *Iusta* hæcce non in primoribus statim post placidum *Beatissimi Principis* obitum diebus vel mensibus persolvi curaveris; At ignorant illi animum Tuum non nisi *Iusta* spirantem, ignorant mentem Tuam, quâ Panegyricum hunc qualemcunque non alio quam solenni hoc Conventu dici æquum judicabas, ut scilicet nos omnes ac singuli, qui FRIDERICUM *Principem* impensè amabamus, omnes quoque ac singuli Laudum suarum à me indigno decantarum admiratores essemus summi testesque integerrimi. Quo ipso commonstrare volebas bonis omnibus, luctum nostrum non aliquot duntaxat *macilentorum* sæpius versuum strophis includi, neque memoriam FRIDERICI apud Tè omnesque inspectioni Tuæ vigilantissimæ concreditos Verbi Divini Ministros, menstruam saltem esse, vel bimestrem, vel trimestrem, sed perennem prorsus nulloque tempore intermorituram. *Sat igitur cito, si sat sincerè, si sat ingennè!* Debentur gratiæ splendidiori huic Coronæ, quod Divi FRIDE-

RICI laudes recitanti patulas aures præbere voluerit. Maximæ omnium debentur gratiæ Deo T. O. M. Tuere Rex Regum, Domine Dominantium patriæ Patrem CAROLUM, totamque Ejus Dominum Serenissimam, ut ad Nestoreos usque annos Ipse civibus jurare queat. Tuere Dominum ac Nutritorem Nostrum Munificentissimum, ut clementissimè nos protegat, benignissimè foveat omnes! Adspira Ipsi salutaria consilia, consiliis largire prosperos successus, successus confirma, auge, provehe, ut sint stabiles atque perpetui. O Beatum Principem Nostrum civibus morigeris! O beatos Cives Principe virtute Optimo, potestate Maximo. Tandem, O Deus, sacri Auctor Ministerii, sinceris humillimisque Te obtestor precibus, ut Hierarchiam Tuam Ecclesiasticam, quam mortalium commodo sapientissimè instituisti, adversus fremitus orbis orci-que integrum ac incorruptum conserves: Da nostro Sacrorum Antistiti de Te Tuaque Ecclesia ore calamoque dudum Meritissimo, da Ministris hisce plantantibus ac rigantibus, mihi denique Tuorum Servorum infimo, incrementum uberrimum, os, sapientiam, quæ Præcones Sacros concedet morum puritatem, donec ex hac vitâ, tanquam ex hospitio, non tanquam ex domo, Te jubente, placidè discedamus!!

Valeat, sexcenties valeat *Deliciosum olim Nostrum FRIDERICUS*, in sinu Dei requiescat, quam placidissimè, qui nube jam mœroris depulsâ, nimiâque in coelis voluptate gestiens hæc nobis occinit:

Ponite, quæso modum lacrymis! quid corda dolore

Excoquitis? cessant nunc mala: pace fruor.

Pace fruor divos inter; sed pace carebam,

Pacis utut nitidum nomen adeptus eram.

Jungere collibitum fuerat mihi nomen. & omen

Non animum: aut bilem livor agebat edax.

Non minitans vultu ad certamina dura ferebat,

Pacificæ retuli sed bonitate Deum.

Nec tamen à mundo *requies* concessa furente:
 Pax mea dissidijs sæpè agitata fuit.
 Quo *Fridericus Avus* templum stellantis Olympi
 Qui colit, audito, poplite pronus ait:
 Sceptra tenens orbis nullum peritura per ævum,
 Ut sua, fac, claudat lumina morte *Nepos*!
 Concidit heu pietas & subdola retia tendit.
 Improba turba tuis; in quibus hæret amor!
 Hæret amor purus sceleris; sed sæpè fefellit,
 Queis Virtutis honos, tartara nigra colens.
 Annuit Omnipotens precibus: mea vita recessit,
 Atque adii lætus regna superba poli.
 Nunc sociatus *Avo* Pompas contemno caducas,
 Inque Sacrosancto Numine prosper ago.

DIXL

C3

Baden